

Kedar je pot, po kateri teče konj, dolga, trda, kamenita ali pa tudi zmrzla, primeri se najraje, da si konj natisne mečo v kopitu. Poleg tega pa je skorej zmerom še natiska kriv kovač, ki preveč izreže rog, pa tudi podkev, če je pretenka ali ne leži dobro na rogu, včasih, toda reje, podkev, če je predebela ali pa leži pretrdo na rogu. Ni treba, da še omenimo posebej, da se izgodi enako tudi bosim konjem, to pa tedaj, če se je rog na spodnji strani preveč zgloidal.

Pomoči je v tem treba, vsaj toliko, da se natisek ozdravi, ne da zapusti hudih nasledkov za seboj. Pomoč pa ni težka. Napravi se zavitek iz platnenih cunj, kacih 5 ali 6 skupaj ter se namoči v mrzlo vodo. Za tem pa se izvžeme, pa ne do cela in ovije se kopito. Le-to pa se mora poprej izprati in če je podkev na njem, potegne se ta z njega. Mokri zavitek se pokrije na to s kako volneno cunjo ter se pritrdi pod „picljem“ s širokim trakom, tudi ne preveč na trdno.

Čez kacih 5 ur sname se ta zavitek s kopita ter se zamenja z drugim in kopito se spere poprej z enako mrzlo vodo, dve do tri minuti. Ako se natisek še ni posebno močno unel, ozdravi kopito po tem zdravljenju v 3 ali 4 dnevih. Če se pa je jelo že nabirati v kopitu, treba pa je še nekaj dni za to, da kopito konju ozdravi. Gnoj se predere navadno v venci ali kroni kopita in rog se razdeli v časih nekaj od mesenih del kopita. V časih pa se izgodi to še kje drugje. Kedar izpira človek kopito, mora gledati na to, da odpravi ves gnoj, ki se ga je nabralo v natisku do onih mal. Tudi cunje, ki se snamejo s kopita, naj se spirajo do dobra, predno se dejo zopet okoli kopita.

Rezati pa v kopitu za to, da naj izteče gnoj, to ne kaže in tega tudi ni treba, kajti gnoj si napravi sam luknjo in sicer na tistem kraju, kjer izteče najlaglje. Ako so pa vreže v mečo, napravi se rana in za-njo je treba zopet zdravila in to brez vse potrebe. Brez rezanja ozdravi natisek za pol časa ali vsaj za tretjino hitreje, kakor če se vreže v kopito.

Svetuje se semtertje tudi, da se naj obveže kopito z ilom in kravjekom. To ni krivo, toda bolj nesnažno je in v časih celo nevarno, ker se ne more vselej enako toplo déti okoli kopita in to je že krivo. Hladiti ni treba, najmanj pa je prav, če se vlije karbolova ali katera koli kislina na zbolelo kopito.

Ako pa pri tem zdravljenju, ki smo ga mi opisali, začne more biti rasti, kakor se pravi, divje meso — nemogoče ni, ker voda ni vselej enako hladno —, tedaj pa se naj vzeme nekaj mrzleji zavitek in tudi voda, s katero se poprej spira kopito, naj bode nekaj bolj mrzla.

Ne bo treba, da še omenimo, da je treba

potem, ko je kopito ozdravelo, paziti na to, naj se podkev pribije tako, da ne pride žrebelj kje blizo na mesto, kjer je bila rana. Po naši misli je dobro, če še damo konju za tem časom nekaj oddiha ter ga ne vprežemo in za to še ne bode treba tako hitro podkve.

Sejmovi. Dne 7. oktobra na Dobrni, v Halberainu, pri sv. Heleni, v Mariboru, v Pišecah. Dne 9. oktobra v Oplotnici. Dne 10. okt. v Orešji (Bizeljske župnije). Dne 12. oktobra v Gradci.

Dopisi.

Iz Šmarskega okraja. (Nasvet.) Šole so se v mestih zopet odprle. Stariši dajajo svoje nadepolne sinove učiti zato, da bi si mogli enkrat svoj kruhek lažje služiti. Namene imajo stariši dobre, pa tega ne premislijo dosti naprej, da stane učenje veliko. Se ve, da je ta njih nevednost po eni strani dobra. Veliko bi menj mladine študiralo, ko bi poznali naprej muke, pomanjkanje, britke solze v šoli, pri borni (ali prazni) mizi. Pisalcu teh vrstic se je tudi tako godilo. Pa zakaj je pripustil dobri, usmiljeni Bog, da so nekateri, ki imajo dobre glavice, tako revni? Gotovo zato, da bi si drugi premožnejši z usmiljenjem nekaj za nebesa zaslužili, kakor pravi sv. Avguštín. — Revček, da revčki so dijaki. V življenju letos 1. sept. umrlega gospoda Fošnerja se bere, kako slastno jim je dišalo, če so kje kaj dobili. Kakor volk so hlatali. Po cele dni so stradali in njih večerja je bila: mislili so si kos kruha in poleg namišljenega kruha so vohali pred bogato kuhinjo. Marsikateremu dijaku se godi še zdaj enako, posebno odkar je ljubezen zapustila več del vse mestjane; ne marajo našim siromačkom dajati betvico kruha ali ostale jedi. Ta njihova trdosrčnost je zbudila novo ljubezen med Slovenci in med takimi Nemci, ki še ljubijo Boga in bližnjega in ž njihovo pomočjo se je naredila „dijaška kuhinja.“ Koliko darujejo dobrosrčni, radodarni rodoljubi, to vemo iz pogostih zapiskov. Plačilo jim ne odide. Nekaj bi se še pa dalo iz ljubezni še več storiti. Naj bi se v krčmah nastavile škatljice ali pušice s primernim vabilom; p. za uboge dijačke, za dijaško kuhinjo, ali kako drugače. Tu sem, v pušice bi naj devali radodarni pivci svoje doneske. Če pi pa ne hotel ali ne mogel krčmar pušice nastaviti, pa naj gosti med seboj pobirajo v ta namen; vsak krajcar bo prišel prav; in eden naj odpošlje vse ali da zanesljivemu možu. Na ta način bi velikim pripomogli nekoliko, da bi se le in lepo učili, in bi se vdeležili vsega dobrega, kar bojo izučeni dijaki storili tudi kje v drugem kraju.

Iz Kostrivnice. (Pogreb.) Rajni gospod župnik so več časa bolehal in že dolgo je bilo pričakovati, da jih bo skoro stisnilo. Mirno zaspali so v petek dne 20. sept. Ostalo ni na njih, kakor kost in koža. K pogrebu je prispelo na stotine ljudstva ter 20 duhovnikov in 5 bogoslovcev. V slovo so jim govorili domači gospod dekan ginljive besede. Hvalili jih niso, ker njim, so rekli, moja hvala nič ne pomaga. Kar je hvale vrednega na njih, to jim je že pravični Bog poplačal. Ako pa bom, so nadaljevali, o njih kaj takega povedal, kar diši po hvali, storim za to, da bi jim bili farmani srčno hvaležni. Da ste jim dolžni hvalo, na to vas opominjajo trojna znamenja na trugi. — Ko so gospod dekan o treh znamenjih dosti povedali, obrnejo se do žlahte in jih resno opomnijo, da se naj obnašajo pošteno; naj bojo zadovoljni s tem, kar dobijo; je pošten, varčno prihranjen denar od malih dohodkov in velikih stroškov. Pravice prave nima žlahta do nobene reči; vse dobijo le iz dobrote; za dobroto naj bojo hvaležni, ne pa kleti in se prepirati za ostalino. Po tem koristnem poduku so se zahvalili vsem duhovnikom in ljudstvu za zadnjo prijaznost nad grobom, rajnega gospoda so priporočili vsem v blag spomin ter končali z besedami: Bog jim daj večni mir in pokoj, večna luč jim naj sveti, naj počivajo v miru.

Iz Vitanja. (Slana. — Sneg. — Letina.) Po nekaterih časnikih se je pretečeno poletje prerokovalo, da letos ima že zgodaj nastopiti jesensko vreme. Ker so namreč čebele nenavadno zgodaj jele moriti zole ali trote, je bila ta okoliščina nekaterim vremenskim opazovalcem znamenje zgodnje jeseni. Temu so sicer čebelarji strokovnjaki oporekali, češ: čebele morijo po onih panjih zole, kjer kraljuje mlada matica in se toraj gotovo ne bojo več rojili. No, naj si že bo, kakor hoče: prav mrzlo jesensko, skoraj bi rekel, zimsko vreme je nastopilo po naših planinah letos nenavadno zgodaj. Včeraj, dne 16. in danes 17. septembra smo imeli tukaj hudo slano, ki je pobelila naše polja in večinoma pokončala ajdo, murke, cvetlice itd. A po silno mrzlem vetru drville so se danes popoldne snežnobe megle po naših hribih: v tem pa, ko čez pol ure zasije zopet zlato solnce, gledali smo vrh Pohorja hiše, njive in gošče s snegom pobeljene! — Z letošnjo letino nismo zadovoljni. Žito je plenjalo slabo, krompir grozno gnjije, po nekod ga zavoljo gnjilobe niso niti izkapovali; sadja nimajo po nekaterih okolicah celo nič po drugih zopet prav veliko. Nekateri naših kmetov, žal, da jih je malo število, so ga prodali po 100 škafov: kaj pa, da po visoki ceni! Kakošnja pa bo letošnja trgatve, to si že lahko zdaj izračunimo. V Vitanjski župniji imamo sicer le še eden sam vinograd: nekaj jih je baje bilo več. Toda po naši soseski

je trsje popalil smod ali pa je perje posušila strupena rosa, deloma je vinograde poklestila toča: vina bo torej malo in to ne bode najbrž nič preveč sladko. Kmet si toraj težko pomaga, k večjemu oni shajajo, ki imajo še kaj sekati po goščah. Kdor v našem okraju ne živi prav varčno in trezno, pride kmalu na boben.

Iz Ljubna na Gornjem Štajarji. (Slov. delalci.) Naše mesto je sicer nemško, vendar pa naj naznani svojim bralcem Vaš list nekaj iz njega. Precej nas je Slovencev tukaj, posebno pri rudokopih jih je na tisoče. Imeli smo tudi tukaj strike in je trajal celih 8 dni. Sedaj se nam je nekaj poboljšalo plačilo, toda sila malo. Kar nas pa najbolj peče, je to, da moramo tudi v nedeljo v jame. Kdor noče iti, mora pa plačati kar po 1 gld. kazni. Strike bi bil brz ko ne dalje časa trpel, toda slov. mladeniči so si najeli sv. mešo in so šli v procesiji v Maria Heilbrunn, prosit zmage. Bog pomagaj Slovence na nemških tleh! V nedeljo bi se človek najrajši zjokal, ako pride v mesto. Tam vidi mizarje, tesarje, krojače, s kratka rokodelce vsake vrste tudi v nedeljo pridno pri delu. Bog se usmili teh, ki ne znajo, da je nedelja den Gospodov, den službe božje in počitka! A. H.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na mestu Jurija vit. Schönererja vodi, kakor se kaže, „nemške narodnjake“ drž. poslanec Vergani. No težko, če je boljši a menimo, da nemške krvi mož ni. — Ces. namestnik v nižji Avstriji, baron Possinger, brz le odstopi in sledi mu, kakor se še pravi, baron Widmann, doslej ces. namestnik v Tirolah. — Nemški konservativni drž. poslanci bi najrajši bili, ko bi se vsi konservativni poslanci združili v eno stranko, v „kršč. klub.“ Kolikor sodimo mi, pa to sedaj še ni na mestu ter ni lahko mogoče, če naj ne dobi desnica v drž. zboru čisto drugo lice. — „Kat. tiskovno društvo“ v Gradci ima v torek, dne 15. oktobra, svoj občni zbor. Na-nj pride tudi sloviti drž. poslanec iz gornje Avstrije, dr. Ebenhoch. Pri tem se nas, ki tudi imamo „tisk. društvo“, skorej lotéva „črna zavist“, toda mi znamo, da v Mariboru ni v Gradci. — Štajarski dež. zbor se snide v četrtek, dne 10. oktobra ter ostane brz le malo časa skup, ker mu še letos izteče postavna doba. — Govori se, da pride v Trst za ces. namestnika baron Schmid-Zabierow, doslej dež. predsednik v Celovci. Ko roški Slovenci ga doslej niso bili posebno vesel in torej težko, če bi ga bili kedaj Slovenci v Trstu in na Primorji. — V Ljubljani so v torek dne 1. oktobra slovesno odprli mestno hranilnico. Pozna je, pozna, toda ni dvoma, da bode s časom na korist mestu in v obče slov. ljudstvu. — Iz Ribniške okolice in lške vesi